

Procediment general	Codi: PG/CE/02
Títol: Procediment d'actuació per a la lluita integrada contra les plagues	
Àrea/Servei/Unitat: àmbit d'atenció primària	

1. OBJECTIUS

Els objectius d'aquest procediment són:

- Prevenir les persones de l'exposició a plaguicides.
- Implantar la **Lluita integrada contra les plagues a l'Institut Català de la Salut (ICS)**, definint mecanismes d'actuació puntuals i d'estratègies de control.
- Establir el procediment de contractació de l'empresa aplicadora.
- Establir el procediment de control i supervisió de les tasques d'aplicació dels tractaments amb productes plaguicides.

2. ÀMBIT D'APLICACIÓ

Aquest procediment és d'aplicació a tots els centres d'atenció primària de l'ICS.

3. COMPETÈNCIES

3.1. De l'empresa adjudicatària per al control de plagues (EACP):

- L'empresa ha d'estar inscrita en el Registre oficial d'establiments i serveis plaguicides.
- Complir amb la legislació vigent respecte a aquest Registre.
- Complir amb el plec de condicions tècniques específiques de l'expedient de contractació (Annex I).
- Donar tota la informació que requereixi l'ICS.

3.2. De la persona administradora

- Tenir en compte el compliment del Plec de condicions tècniques específiques en l'adjudicació del contracte (annex I) per a la implantació de programes de lluita integrada contra plagues urbanes en l'àmbit d'atenció primària de l'ICS.

3.3. De la direcció del SAP o la persona delegada

En general:

- Dotar d'infraestructura, mobiliari i de totes aquelles eines necessàries per poder dur a terme la correcta avaluació del risc d'exposició i les mesures correctores adequades.
- Assegurar el compliment de les mesures preventives i correctores per evitar l'aparició i el desenvolupament de plagues.
- Garantir la informació/formació dels treballadors en el seu lloc de treball i dins l'horari laboral.

Procediment general	Codi: PG/CE/02
Títol: Procediment d'actuació per a la lluita integrada contra les plagues	
Àrea/Servei/Unitat: àmbit d'atenció primària	

- Vetllar perquè les empreses contractades per al control de plagues segueixin els principis de la lluita integrada i aportin la documentació necessària que la legislació estableix.
- Revisar el procediment seguit per l'empresa aplicadora per valorar-ne l'eficiència i l'impacte mediambiental.

En cas de tractament amb plaguicides:

- Fer l'informe vinculant, juntament amb la unitat bàsica de prevenció (UBP), de la proposta d'actuació de l'empresa contractada per al control de plagues.
- Conèixer i garantir el termini de seguretat del plaguicida.
- Prendre les mesures de protecció, seguretat i seguiment que el tècnic de l'EACP responsable del tractament indiqui.
- Dotar de material de protecció individual i col·lectiva el personal de l'ICS (si fos necessari).
- Informar els seus treballadors dels riscos i efectes en la salut que pot generar l'actuació de l'EACP i de les mesures de prevenció i protecció que s'hagin de prendre.
- Informar l'EACP sobre els riscos de l'ICS que la poden afectar.
- Notificar el tractament a l'equip directiu/cap de servei/responsable d'àrea del CAP.
- Notificar el tractament a la unitat de recursos humans, per tal que aquesta el comuniqui als delegats de prevenció.
- Notificar el tractament a la unitat d'infraestructures.
- Notificar a les empreses alienes les dades del tractament que es realitzarà.
- Notificar el tractament a l'empresa de neteja. Avisar-la, a més, que després del tractament, les superfícies tractades no es poden netejar amb lleixiu o altres productes químics.
- Notificar el tractament a l'empresa de seguretat del CAP.
- En cas que hi hagi altres empreses amb les quals es comparteixin espais, també aquestes hauran de ser informades del tractament.
- Comunicar totes les actuacions en aquesta matèria a la UBP.

3.4. De l'equip directiu/cap de servei/responsable d'àrea

En general:

- Participar activament en el programa de lluita integrada contra les plagues:
  - Conèixer el programa de control de lluita integrada contra les plagues.

Procediment general	Codi: PG/CE/02
Títol: Procediment d'actuació per a la lluita integrada contra les plagues	
Àrea/Servei/Unitat: àmbit d'atenció primària	

- Conèixer el programa anual de controls periòdics i els punts de monitoratge del centre.
- Comunicar al director de SAP les possibles sospites de plaga.
- Informar el director de SAP del compliment de les mesures preventives i correctores proposades en l'informe diagnòstic.

En cas de tractament amb plaguicides:

- Comunicar a tot el personal (propí, empreses alienes i empreses amb què es comparteix espai) la realització del tractament, i també l'obligatorietat de respectar el termini de seguretat i tota la resta de mesures de precaució establertes.
- Avisar el personal de neteja que, després de l'aplicació, les superfícies tractades no es poden netejar amb lleixiu o altres productes químics.
- Prendre les mesures de precaució, seguretat i seguiment que el tècnic de l'EACP responsable del tractament indiqui.
- Col·locar cartells informatius dirigits a tot el personal del dia i l'hora del tractament, amb un període de temps suficient per tal que tot l'equip n'estigui assabentat.
- Garantir l'absència de persones a les àrees afectades durant el tractament. Si, excepcionalment, fos necessària la presència puntual o permanent d'alguna persona del centre de treball durant l'aplicació, aquesta hauria d'estar convenientment autoritzada i dotada dels mitjans de protecció necessaris.
- Comprovar el precintat correcte del recinte on s'ha realitzat el tractament i l'existència del cartell de "prohibit el pas" (el rètol l'ha de col·locar l'EACP).
- Desprecintar les àrees afectades i treure els rètols que indiquen les hores durant les quals ningú no pot entrar a la zona, un cop s'hagi exhaurit el període de seguretat.
- Ventilar correctament el recinte on s'ha desenvolupat el tractament, sota les directrius donades per l'empresa adjudicatària, una vegada hagi finalitzat el termini de seguretat i abans que es torni a ocupar.
- Designar la persona autoritzada per desprecintar les àrees afectades i per dur a terme la ventilació.
- Informar la direcció del SAP de qualsevol incidència succeïda durant les actuacions en matèria de lluita integrada contra les plagues.
- Prèviament al tractament, informar la direcció de SAP i la UBP de la possible presència de personal sensible a l'àrea afectada pel tractament.

Procediment general	Codi: PG/CE/02
Títol: Procediment d'actuació per a la lluita integrada contra les plagues	
Àrea/Servei/Unitat: àmbit d'atenció primària	

3.5. Infraestructures i serveis tècnics

- Facilitar la documentació necessària per a l'establiment del programa de lluita integrada contra plagues: plànols i esquemes dels centres de l'àmbit i instal·lacions interiors i exteriors.
- A petició de la direcció de SAP o de la UBP, redactar un informe vinculant que indiqui els aspectes tècnics, estructurals i de les instal·lacions, necessaris perquè el tractament es realitzi de manera segura.
- Aturar prèviament l'aire condicionat, si així ho indica el responsable del tractament, per evitar que a través de l'aire es produeixi la dispersió del plaguicida a altres locals. Segellar els conductes i les possibles vies de dispersió del plaguicida a altres dependències, quan així ho indiqui l'empresa adjudicatària.
- Dur a terme les mesures preventives plantejades per l'EACP a l'informe diagnòstic de plagues: modificar les condicions ambientals, fer modificacions estructurals per evitar la plaga i fer millores de neteja i sanejament, etc.

3.6. De la unitat bàsica de prevenció

- Avaluar el risc d'exposició a aquestes substàncies.
- Assessorar i promoure la formació i informació dels treballadors amb relació a aquest risc.
- Estar informat de la perillositat de cadascun dels plaguicides i aconsellar-ne la substitució per substàncies menys perilloses en aquells casos que hi hagi una alternativa viable.
- Formar els coordinadors, caps de personal i administradors de cadascun dels SAP.
- Fer l'informe vinculant, juntament amb la direcció de SAP o la persona delegada, en cas d'aplicació de productes plaguicides sobre la proposta d'actuació de l'empresa contractada per al control de plagues. En la redacció de l'informe vinculant, l'àrea de vigilància de la salut tindrà en compte l'existència de treballadors especialment sensibles.

3.7. De la Unitat Central de Prevenció (UCP)

- Actualitzar i revisar aquest procediment.

3.8. De la unitat de recursos humans

- Consultar prèviament el tractament amb productes plaguicides als delegats de prevenció i donar còpia de l'informe de proposta de tractament i de l'informe vinculant.

3.9. Dels treballadors

- Conèixer i complir aquest procediment.

Procediment general	Codi: PG/CE/02
Títol: Procediment d'actuació per a la lluita integrada contra les plagues	
Àrea/Servei/Unitat: àmbit d'atenció primària	

- Conèixer i complir totes les observacions realitzades pel tècnic de l'empresa, en especial en aquells casos en els quals es realitza un tractament amb plaguicides.
- Respectar la senyalització que es posa quan es realitza un tractament.
- Utilitzar el material de protecció individual, si fos necessari.
- Notificar al responsable jeràrquic qualsevol irregularitat detectada durant el procés.

4. PRECAUCIONS

Aquest procediment no és d'aplicació a l'àmbit hospitalari de l'ICS.

5. DEFINICIONS

Control de plagues d'insectes i rosegadors: actuacions, plans o programes que es realitzen per prevenir l'aparició i el desenvolupament de plagues i regular o restringir les ja existents per sota del límit a partir del qual la seva densitat de població és tal que poden provocar problemes sanitaris, molèsties, perjudicis o pèrdues econòmiques a les persones.

Lluita integrada contra plagues: ús coordinat de les mesures d'ordenament i sanejament del medi ambient i de la informació sobre les plagues i la vigilància d'altres factors associats a l'aparició i desenvolupament d'aquestes amb els mètodes de control físic, mecànic i biològic de plagues disponibles i, en cas necessari, de control químic, minimitzant l'ús d'aquest i, en tot cas, utilitzant els productes més específics i de menys perillositat de prevenció dels danys per a la salut de les persones, les seves propietats i del medi ambient.

Nebulització: procediment d'aplicació de plaguicides en què es genera una suspensió de gotes molt petites que s'escampa per tota l'estança arribant a tots els llocs on hi pugui haver artròpodes.

Pinzellat: procediment d'aplicació de plaguicides en què s'aplica directament amb pinzell sobre les superfícies.

Plaga: conjunt d'éssers vius que per la seva abundància i/o les seves característiques poden ocasionar problemes sanitaris, molèsties, perjudicis o pèrdues econòmiques.

Plaguicida: substància o ingredient actiu, així com les formulacions o preparats que en continguin un o més, destinats a qualsevol dels fins següents:

- a) Combatre els agents nocius per als vegetals i productes vegetals o prevenir-ne l'acció.
- b) Afavorir o regular la producció vegetal, amb l'excepció dels nutrients i els destinats a esmenar els sòls.

Procediment general	Codi: PG/CE/02
Títol: Procediment d'actuació per a la lluita integrada contra les plagues	
Àrea/Servei/Unitat: àmbit d'atenció primària	

- c) Conservar els productes vegetals, incloent-hi la protecció de les fustes.
- d) Destruir els vegetals indesitjables.
- e) Destruir part dels vegetals o prevenir-ne un creixement indesitjable.
- f) Fer inofensius, destruir o prevenir l'acció d'altres organismes nocius o indesitjables diferents dels que ataquen els vegetals.

Plaguicides d'ús ambiental: els destinats a operacions de desinfecció, desinsectació i desratització en locals públics o privats, establiments fixos o mòbils, mitjans de transport de persones i les seves instal·lacions.

Polvorització: procediment d'aplicació de plaguicides en què aquests es dilueixen en aigua generant un raig de gotes grosses que es pot dirigir a una zona; aquest mètode permet l'aplicació selectiva del plaguicida a les zones on poden estar els nius (esquerdes, sòcols, a les zones del voltant dels marcs de portes i finestres...).

Resolució d'inscripció en el Registre de plaguicides: document emès per la Direcció General de Salut Pública del Ministeri de Sanitat i Consum quan homologa un plaguicida.

Termini de seguretat: període de temps mínim que ha de transcórrer des de l'aplicació d'un plaguicida fins que es pot tornar a entrar al local tractat, després de ventilar-lo. Referit a l'àmbit ambiental, període de temps que ha de transcórrer des de l'aplicació d'un plaguicida fins a l'entrada en les àrees o els recintes afectats per l'aplicació.

Trampa-enceboll: dispositiu que atreu insectes o rosegadors, amb l'objectiu d'exposar-los a substàncies adherents o a un plaguicida i que, a més impedeix que les substàncies que conté es dispersin per l'aire i que les persones presents en l'àrea on s'ha col·locat la trampa-enceboll estiguin exposades a plaguicides.

6. MÈTODE

6.1. Contractació de la implantació del programa de lluita integrada contra plagues urbanes

Per a l'adjudicació dels contractes, la persona administradora haurà de tenir en compte que l'empresa contractada reuneix les condicions establertes en el Plec de condicions tècniques de l'annex I.

S'ha de recollir el màxim d'informació possible sobre l'empresa que es contractarà (historial, actuacions irregulars anteriors, experiència, etc.).

6.2. Actuacions preventives de l'EACP

L'empresa adjudicatària desenvoluparà un **programa de control integral de plagues** específic per a tots els centres d'atenció primària de l'ICS adjudicats complint les condicions indicades en el plec de condicions tècniques (annex I).

Procediment general	Codi: PG/CE/02
Títol: Procediment d'actuació per a la lluita integrada contra les plagues	
Àrea/Servei/Unitat: àmbit d'atenció primària	

El Programa constarà com a mínim de:

- Inspecció inicial dels centres de la qual es derivarà un informe de situació de partida.
- Pla d'actuació, que contindrà una proposta d'estratègies de control, mesures de seguretat i precaució, i una proposta de seguiment continuat mitjançant un programa anual de controls periòdics. Aquest pla d'actuació haurà de ser aprovat per l'ICS.
- Avaluació anual del Programa, que es concretarà en un informe que recollirà l'avaluació del pla d'actuació i la modificació del programa si fos necessari.

6.2.1. Programa anual de controls periòdics

L'EACP informarà per escrit, tant la direcció de l'àmbit com la direcció dels centres, de la data de les visites programades per a aquell any.

Prèviament a la visita, avisarà telefònicament a la direcció del centre per tal que una persona del mateix pugui acompanyar el seu tècnic.

De cada una de les visites es derivarà un informe o un document de control, que haurà de ser degudament signat i segellat per l'empresa adjudicatària i pel personal del centre, on s'haurà de deixar una còpia.

El temps de lliurament de l'informe un cop realitzada la visita sempre serà inferior a 5 dies hàbils.

En el cas que durant el desenvolupament d'aquests controls periòdics es faci necessària la utilització de productes no previstos al programa anual, caldrà l'autorització de l'ICS mitjançant l'informe vinculant de l'annex II.

6.3. Circuits de comunicacions en cas d'incidència

6.3.1. Circuit de comunicacions en cas de sospita de plaga

Davant de la sospita d'aparició d'una plaga, es comunicarà la situació a la direcció del SAP mitjançant el model de **notificació de sospita de plaga** de l'**annex III** i, aquest, la comunicarà a la UBP i a l'empresa adjudicatària del control de plagues.

D'altra banda, l'empresa contractada per al control de plagues realitzarà una investigació diagnòstica, prèvia visita al centre afectat.

L'empresa adjudicatària haurà d'emetre un informe, que dirigirà al director del SAP, indicant si hi ha plaga o no i, en cas afirmatiu, quines mesures es proposen.

En cas que sigui necessari un tractament amb plaguicides, se seguirà el circuit del punt 6.3.2. de comunicacions en cas de tractament.

La direcció del SAP enviarà còpia a la UBP d'aquest informe.

Procediment general	Codi: PG/CE/02
Títol: Procediment d'actuació per a la lluita integrada contra les plagues	
Àrea/Servei/Unitat: àmbit d'atenció primària	

EN CAP CAS, DAVANT D'AQUESTA SOSPITA, S'EMPRARAN PLAGUICIDES D'ÚS DOMÈSTIC.

6.3.2. Circuit de comunicacions en cas de tractament amb plaguicides

- a) L'empresa adjudicatària realitzarà una proposta d'actuació mitjançant l'informe de proposta de tractament (vegeu l'annex V) a la direcció del SAP, el qual informarà la UBP.
- b) La direcció del SAP i la UBP emetran un informe vinculant (annex II) sobre la proposta de l'empresa. Es tindran en compte els criteris de l'annex VII "Criteris per a la selecció de plaguicides" i les bones pràctiques de l'annex VIII "Bones pràctiques en el procediment d'aplicació".
- c) Abans de l'emissió d'aquest informe vinculant, la direcció del SAP informarà la unitat de recursos humans, que enviarà una còpia de l'informe de proposta de tractament als delegats de prevenció perquè puguin aportar les apreciacions oportunes.
- d) Si l'informe vinculant fos favorable, la direcció del SAP donarà el vistiplau i enviarà còpia d'aquest a l'empresa adjudicatària per tal de realitzar l'actuació. També enviarà una còpia a la UBP i a la unitat de recursos humans, que notificarà al gerent de l'àmbit i als delegats de prevenció l'inici del procediment. Si l'informe no fos favorable no es procedirà al tractament.
- e) La direcció del SAP o la persona delegada informarà l'equip directiu/cap de servei/responsable d'àrea del centre on es realitzarà el tractament de les dades d'aquest i li facilitarà els documents necessaris (annexos II, VIII i X, les fitxes de seguretat del producte) per tal que pugui dur a terme les seves competències.
- f) La direcció del SAP comunicarà el tractament a les empreses alienes que treballin en la zona afectada. Aquesta comunicació es farà enviant una carta segons el model de l'Annex IX i una còpia de l'informe vinculant.
- g) La direcció del SAP comunicarà amb la suficient antelació les dades del tractament a l'empresa de neteja indicant-hi clarament la prohibició de l'ús de productes químics en la neteja de les superfícies tractades.
- h) L'empresa adjudicatària, un cop finalitzat el tractament, emetrà un informe de finalització (vegeu l'annex VI) que remetrà a la direcció del SAP, que, al seu torn, enviarà una còpia d'aquest informe a la UBP i a recursos humans, que haurà de notificar al gerent de l'àmbit i als delegats de prevenció la finalització del procediment.

Cada àmbit haurà d'elaborar un registre numerat de les actuacions realitzades i arxivar tota la documentació que generi el procés (notificacions de sospita de plaga, informes de proposta de tractament, informe diagnòstic, informe de finalització de tractament, informe vinculant i còpia de les comunicacions

Procediment general	Codi: PG/CE/02
Títol: Procediment d'actuació per a la lluita integrada contra les plagues	
Àrea/Servei/Unitat: àmbit d'atenció primària	

realitzades a les empreses alienes). Aquesta informació ha d'estar disponible per a la UBP.

Els circuits descrits es diagramen en els annexos [XI](#) i [XII](#).

6.3.3. Actuació en cas de tractament amb plaguicides

Si es fa imprescindible un tractament amb plaguicides que impliqui dispersió del producte químic a l'ambient per tal de controlar una plaga, l'ICS haurà de:

- Respectar el termini de seguretat indicat per l'empresa de control de plagues. En cas de ser necessari i en funció de les característiques del local, el tècnic de l'EACP responsable del tractament pot ampliar el termini de seguretat que el Ministeri de Sanitat i Consum estableix per a cada producte.
- Facilitar que el tractament es faci en horaris que impliquin el menor nombre possible de persones al centre de treball (caps de setmana, etc.).
- Respectar també les instruccions donades pel personal tècnic de l'empresa que realitza el control de plagues.
- Aïllar completament d'altres dependències els locals on s'hagi de fer el tractament i altres locals afectats. Abans de la reobertura s'hauran de ventilar adequadament.
- Quan hi hagi aire condicionat, aquest s'haurà de parar abans de fer el tractament per evitar que a través de l'aire es produeixi la dispersió del plaguicida a altres locals. A més es segellaran les obertures per evitar contaminació de l'interior dels conductes.
- Comunicar a tot el personal la realització del tractament, així com l'obligatorietat de respectar el termini de seguretat i tota la resta de mesures de precaució establertes. Aquesta comunicació es pot realitzar emprant el model de comunicació de l'annex [X](#).
- Abans de procedir al tractament de qualsevol àrea es retirarà tot el material sanitari, d'oficina i el menjar que pugui ser susceptible d'impregnar-se de plaguicida.
- **Desprecintar les àrees tractades i treure els rètols** que indiquen les hores durant les quals ningú no pot entrar a la zona (col·locats per l'empresa adjudicatària) un cop exhaurit el període de seguretat.

6.3.4. Actuació en cas de sospita d'exposició a plaguicides

En cas de sospita d'exposició a plaguicides per part dels treballadors, cal actuar segons el procediment PO/VS/01.

6.3.5. Sistema de coordinació empresarial

En aplicació de l'art. 24 de la Llei 31/1995, de la Llei 54/2003 i del Reial decret 171/2004, i a fi d'aconseguir una protecció efectiva de tots els treballadors s'establirà un **sistema de coordinació d'activitats empresarials** amb les

Procediment general	Codi: PG/CE/02
Títol: Procediment d'actuació per a la lluita integrada contra les plagues	
Àrea/Servei/Unitat: àmbit d'atenció primària	

empreses contractades per a la lluita integral contra les plagues i amb les empreses alienes que treballin en el centre on es procedirà a fer l'aplicació.

La coordinació amb l'empresa aplicadora es realitzarà de la manera següent:

- L'EACP enviarà l'avaluació dels riscos inherents al desenvolupament de les activitats de control de plagues, així com les mesures de prevenció i protecció a prendre.
- La direcció del SAP enviarà l'avaluació dels riscos de l'ICS que puguin afectar els treballadors de l'EACP i les mesures que s'han de prendre en cas d'una emergència.

En el cas de tractament amb productes plaguicides, la coordinació amb empreses alienes que treballin en el centre afectat per a l'aplicació es realitzarà mitjançant la direcció del SAP. Es procedirà a la comunicació segons el descrit a l'apartat 6.2.2 d'aquest procediment.

La comunicació a l'empresa de neteja del centre la farà el director o la directora del SAP.

El director o la directora del SAP reclamarà a l'empresa aplicadora, amb la necessària antelació, la documentació descrita a l'annex V i l'avaluació de riscos per tal de garantir la coordinació empresarial.

6.3.6. Participació dels delegats de prevenció

L'empresa garantirà als delegats de prevenció la participació i la consulta en les actuacions que es desenvolupin en compliment dels art. 18.2 i 33 de la Llei 31/1995.

Així mateix, hauran de ser informats amb la suficient antelació de tots els tractaments que cal realitzar en el centre de treball.

Per això, en aquells casos en què com a mesura correctora es faci necessària la utilització de plaguicides, la Unitat de Recursos Humans enviarà còpia de la proposta de tractament i de l'informe vinculant als delegats de prevenció.

6.3.7. Avaluació del risc

En aquells casos en què com a mesura correctora es faci necessària la utilització de plaguicides, i en compliment del que estableix l'art.16 de la Llei 31/1995, l'art. 3 a 9 de l'RD 39/1997 de 17 de gener, del Reglament dels serveis de prevenció - i l'art. 1, 2 i 3 de l'RD 374/2001 de 6 d'abril sobre protecció de la salut i seguretat dels treballadors contra els riscos relacionats amb els agents químics, la UBP (conjuntament amb el director del SAP o la persona delegada) procedirà a emetre l'informe vinculant que autoritzi o desautoritzi el tractament. Es tindran en compte:

- Els riscos derivats de la presència de plaguicidea en el lloc de treball (tenint en compte l'avaluació de riscos de l'EACP).

Procediment general	Codi: PG/CE/02
Títol: Procediment d'actuació per a la lluita integrada contra les plagues	
Àrea/Servei/Unitat: àmbit d'atenció primària	

- Les condicions de treball existents (característiques generals dels locals, instal·lacions, equips, productes i la resta d'útils existents en el centre de treball).
- La possibilitat que el treballador que ocupi o vagi a ocupar el lloc de treball avaluat sigui especialment sensible a aquestes condicions de treball per les seves característiques personals o estat biològic conegut.

6.3.8. Formació i informació als treballadors

- La UBP realitzarà formació específica sobre l'aplicació d'aquest procediment a coordinadors, cap de personal i administrador de cadascun dels SAP.
- L'àrea de formació de cada SAP haurà de programar sessions informatives sobre el risc i les formes de prevenció en l'aplicació de plaguicides per a tots els treballadors de l'àmbit.

7. REFERÈNCIES

1. Ley 31/95 de Prevención de Riesgos Laborales, BOE 10/11/95; Ley 54/2003 de Reforma del Marco Normativo de la Prevención de Riesgos Laborales. BOE 298 13/12/03.
2. Real Decreto 39/1997 Reglamento de los Servicios de Prevención, BOE 31/1/97.
3. Real Decreto 171/2004, de 30 de enero, por el que se desarrolla el artículo 24 de la Ley 31/95 de 8 de noviembre, de Prevención de Riesgos Laborales, en materia de coordinación de actividades empresariales.
4. Real Decreto 374/2001, de 6 de abril, sobre la protección de la salud y seguridad de los trabajadores contra los riesgos relacionados con los agentes químicos durante el trabajo. BOE 104, 1/5/2001.
5. Decret 149/1997, pel qual es regula el Registre oficial d'establiments i serveis plaguicides, DOGC del 23 de juny del 1997.
6. Consells sobre els plaguicides. Departament de Salut. (<http://www.gencat.cat/salut/depsan/units/sanitat/html/ca/dir487/index.html>).
7. Lluita integrada contra les plagues el millor sistema. Departament de Salut. (<http://www.gencat.cat/salut/depsan/units/sanitat/html/ca/dir487/index.html>).
8. Inspección de Trabajo y Seguridad Social de Barcelona. Adopción de medidas, en relación con las operaciones de desinfección, desratización y desinsectación.
9. Proposta de protocol d'actuació davant la sospita d'exposició a biocides. Unitat Bàsica de Prevenció d'Àmbit Centre.
10. Control de plagues d'insectes i rosegadors. Vall d'Hebron.

Procediment general	Codi: PG/CE/02
Títol: Procediment d'actuació per a la lluita integrada contra les plagues	
Àrea/Servei/Unitat: àmbit d'atenció primària	

11. PO/VS/01 Protocol d'actuació davant la sospita d'exposició a plaguicides.
12. Nota tècnica de prevenció nº 595 de 2001 "Plaguicidas: riesgos en las aplicaciones en el interior de locales".

8. ANNEXOS

Annex I. Plec de condicions tècniques específiques per a la contractació de la implantació de la lluita integrada contra plagues urbanes

Annex II. Informe vinculant d'actuació per a la lluita integrada contra les plagues

Annex III. Model de notificació de sospita de plaga

Annex IV. Model d'informe de diagnosi de plagues

Annex V. Model d'informe de proposta de tractament

Annex VI. Model d'informe de finalització del tractament

Annex VII. Criteris per a la selecció de plaguicides

Annex VIII. Bones pràctiques en el procediment d'aplicació de plaguicides

Annex IX. Model de comunicació de l'aplicació a empreses alienes

Annex X. Model de comunicació de l'aplicació de plaguicides als treballadors

Annex XI. Circuit del diagnòstic de la plaga

Annex XII. Circuit en cas de plaga confirmada

Procediment general	Codi: PG/CE/02
Títol: Procediment d'actuació per a la lluita integrada contra les plagues	
Àrea/Servei/Unitat: àmbit d'atenció primària	

9. CONTROL DE CANVIS

Versió i data	Motiu del canvi
Versió 1, 14/01/04	<p>Introducció d'esmenes dels delegats prevenció. Modificats els punts següents: 1, 3.1, 3.3, 3.4, 3.6, 5, 6.2.2, 6.5, 6.7, 7, 12.1, annex III, annex V, annex VII i IX.</p> <p>Adaptació a la nova estructura de procediments. Punt 3 i punt 12.3.</p> <p>Adaptació de la coordinació empresarial a l'RD 171/2004.</p>
Versió 2, 11/06/04	<p>Actualització de la versió 3, annex VII. Plec de condicions tècniques específiques per a la contractació de la implantació de la lluita integrada contra plagues urbanes.</p> <p>Nota: en tractar-se d'un canvi en un dels annexos, sense que suposi cap canvi en el redactat del procediment, no s'ha fet de nou el circuit d'aprovació del procediment.</p>
Versió 3, 10/07/06	<p>Diagnosi del procediment a l'àmbit.</p> <p>Esmenes del Departament de Salut.</p> <p>Modificats els punts següents: 3.1, 3.3, 3.4, 5, 6.2, 6.3, 6.5, 6.6, 6.7, annexos I, II, IV, VIII, IX i l'annex VII. Plec de condicions tècniques específiques.</p>

Procediment general	Codi: PG/CE/02
Títol: Procediment d'actuació per a la lluita integrada contra les plagues	
Àrea/Servei/Unitat: àmbit d'atenció primària	

10. DISTRIBUCIÓ DE CÒPIES

S'ha de comunicar que el procediment ha estat aprovat per la Direcció de l'ICS i que està disponible per implantar-lo i consultar-lo a la intranet corporativa (<http://www.portalics>) a:

- les gerències territorials, d'àmbit d'atenció primària i d'hospitals,
- les persones representants del personal que forma part de la Comissió Paritària d'Institucions Sanitàries,
- les unitats bàsiques de prevenció.

11. REVISIÓ DE LA VALIDESA

Document revisat per la Unitat Central de Prevenció (UCP) en data 01/12/2015, sense canvis sobre la versió 04 vigent des de 01/07/2008.

12. PREPARACIÓ I REVISIÓ DEL PROCEDIMENT

12.1. Autors

Unitat Central de Prevenció

12.2. Control documental

Document preparat, revisat i aprovat per UCP, en data: 15/10/2007.

12.3. Aprovació procediment

Consulta a la Comissió Paritària d'Institucions Sanitàries, en data: 28/03/2008.

Aprovació per Direcció de l'ICS, en data: 14/05/2008.

Procediment general	Codi: PG/CE/02
Títol: Procediment d'actuació per a la lluita integrada contra les plagues	
Àrea/Servei/Unitat: àmbit d'atenció primària	

Annex I

PLEC DE CONDICIONS TÈCNIQUES ESPECÍFIQUES

Procediment general	Codi: PG/CE/02
Títol: Procediment d'actuació per a la lluita integrada contra les plagues	
Àrea/Servei/Unitat: àmbit d'atenció primària	

Objecte de l'expedient de contractació: La implantació d'un programa de lluita integrada contra plagues urbanes en el marc de l'Institut Català de la Salut, àmbit d'atenció primària, d'acord amb el Procediment d'actuació per a la lluita integrada contra les plagues (PG/CE/02), aprovat per la Direcció de la Divisió d'Atenció Primària; amb la Llei 31/1995 de prevenció de riscos laborals; amb la Llei 54/2003, de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos; amb l'RD 39/1997, de reglament dels serveis de prevenció; amb el Decret 149/1997, pel qual es regula el Registre oficial d'establiment i serveis plaguicides (DOGC del 23 de juny de 1997); l'RD 374/2001 sobre la protecció de la salut i la seguretat dels treballadors enfront dels riscos relacionats amb els agents químics i el Reial decret 171/2004, sobre coordinació d'activitats empresarials.

1. Requisits de l'empresa adjudicatària

- 1.1. Estar inscrita en el Registre oficial d'establiments i serveis plaguicides de la Direcció General de Salut Pública del Departament de Salut, per a l'àmbit ambiental i/o per a l'àmbit de la indústria alimentària.
- 1.2. Disposar d'una assegurança de responsabilitat civil (a concretar per la Unitat Econòmica Financera).
- 1.3. Utilitzar productes, en cas d'haver de realitzar tractaments d'aplicació de plaguicides, autoritzats per la Direcció General de Salut Pública i Consum (DGSPC) del Ministeri de Sanitat i Consum (MISACO) i fer-ho seguint estrictament les condicions d'ús que aquest estableix.
- 1.4. Lliurar les fitxes de seguretat i les fitxes tècniques dels productes a emprar, així com la resolució de la seva inscripció en el Registre de plaguicides.
- 1.5. Realitzar els tractaments amb productes que tinguin la menor toxicitat possible i amb les tècniques i els sistemes d'aplicació menys perillosos. No realitzar tractaments amb caràcter preventiu.
- 1.6. Disposar de protocols de treball escrits i uns procediments d'autocontrol, on s'especifiquin les tècniques d'aplicació, els riscos per a la salut que impliquen els diferents productes i les mesures de prevenció que cal adoptar abans, durant i després del tractament. Els resultats i les incidències que generi aquest autocontrol han de quedar registrats documentalment, juntament amb el Pla de manteniment del material i equips, i han d'estar a disposició de les autoritats competents durant un mínim de 5 anys.
- 1.7. Les actuacions, plans i programes de control de plagues els ha d'efectuar un responsable tècnic de control de plagues.
- 1.8. El personal de l'empresa adjudicatària que realitzi aplicacions de plaguicides ha d'estar en possessió del carnet d'aplicador de plaguicides d'ús ambiental i en la indústria alimentària, lliurat pel Departament de Salut. El responsable del tractament ha de tenir el carnet d'aplicador de

Procediment general	Codi: PG/CE/02
Títol: Procediment d'actuació per a la lluita integrada contra les plagues	
Àrea/Servei/Unitat: àmbit d'atenció primària	

plaguicides d'ús ambiental i en la indústria alimentària, de nivell qualificat. El personal auxiliar del tractament ha de tenir el carnet d'aplicador de plaguicides d'ús ambiental i en la indústria alimentària, de nivell bàsic.

- 1.9. Facilitar a cada treballador una formació teòrica i pràctica, suficient i adequada, en el moment de la contractació i quan s'introdueixin noves tecnologies, o es canviïn els equips de treball o els procediments d'aplicació de plaguicides.
- 1.10. Atendre problemes puntuals o urgents per la presència d'insectes en un termini màxim de 24 hores.
- 1.11. Visitar els centres de l'ICS quan se'ls requereixi de fer-ho.
- 1.12. Facilitar una estadística trimestral de les activitats de control de plagues d'insectes i rosegadors efectuades.
- 1.13. Gestionar els residus generats amb motiu de la seva activitat (l'empresa adjudicatària no pot guardar plaguicides ni envasos de plaguicides mig buits en els recintes de l'ICS).
- 1.14. A l'inici del contracte, l'empresa adjudicatària revisarà les trampes col·locades per l'anterior empresa de control integral de plagues, retirant i gestionant com a residu aquelles que es trobin en un estat no apte per al seu ús, indicant-ho en el corresponent informe derivat de la inspecció inicial.

També sol·licitarà a l'usuari del servei la informació sobre actuacions de control de plagues que s'hagin dut a terme amb anterioritat en el mateix local o àrea.
- 1.15. Haver realitzat l'avaluació de riscos i tenir-la actualitzada.
- 1.16. Garantir la seguretat i la salut dels treballadors al seu servei en tots els aspectes relacionats amb la seva feina: haurà d'adoptar les mesures necessàries per tal que els equips i la indumentària de treball siguin adequats a la tasca que s'hagi de realitzar, haurà de proporcionar-los els equips de protecció individual adequats per a l'exercici de les seves funcions, i vetllarà perquè s'utilitzin de manera efectiva quan les característiques de les seves tasques de control de plagues els facin necessaris.
- 1.17. Subministrar un uniforme adequat i un sistema d'identificació amb targeta i fotografia visible al seu personal.
- 1.18. Complir el Reial decret 171/2004 de coordinació d'activitats empresarials en les seves activitats a l'ICS amb els treballadors d'empreses de treball temporal, així com amb els subcontractats d'altres empreses.

Procediment general	Codi: PG/CE/02
Títol: Procediment d'actuació per a la lluita integrada contra les plagues	
Àrea/Servei/Unitat: àmbit d'atenció primària	

1.19. Si s'utilitzen empreses subcontractades, també hauran de complir l'article 116 de la Llei 13/95, de contractes de les administracions públiques, referent a la comunicació d'aquesta circumstància a l'Administració.

2. Procediment d'actuació

L'empresa adjudicatària, en la seva actuació, haurà de seguir el Procediment d'actuació per a la lluita contra les plagues i els principis de la lluita integrada, que són:

- Identificació, inspecció, seguiment i vigilància. La identificació, inspecció i seguiment de la plaga i dels factors que determinen la seva presència.
- Adequar el Programa a la situació concreta:
  - Determinar el nivell de dany i el llindar de tolerància que determinen les intervencions, valorar de forma exhaustiva el focus origen de la plaga i actuar-hi prioritàriament.
  - Seleccionar el moment més adequat per fer la intervenció.
  - Utilitzar les tècniques que impliquin la utilització de la mínima quantitat possible de plaguicida i que aquest sigui aplicat de la forma més "puntual" possible, evitant el risc d'exposició per a les persones.
- Integració de totes les mesures possibles de control. Criteris a seguir a l'hora de triar les mesures de control:
  - Priorització de les mesures preventives.
  - Priorització de les mesures actives menys agressives.
  - Minimització de l'ús de plaguicides químics tradicionals.

2.1 L'empresa adjudicatària desenvoluparà un **Programa de control integral de plagues** específic per a tots els centres d'atenció primària de l'ICS adjudicats.

El programa constarà com a mínim de:

- d) Inspecció inicial dels centres, de la qual es derivarà un informe de situació de partida.
- e) Pla d'actuació, que contindrà una proposta d'estratègies de control, mesures de seguretat i precaució, i una proposta de seguiment continuat mitjançant un programa anual de controls periòdics.
Aquest pla d'actuació haurà de ser aprovat per l'ICS.
- f) Avaluació anual del programa, que es concretarà en un informe i que recollirà l'avaluació del Pla d'actuació i la modificació del programa si fos necessari.

Procediment general	Codi: PG/CE/02
Títol: Procediment d'actuació per a la lluita integrada contra les plagues	
Àrea/Servei/Unitat: àmbit d'atenció primària	

El programa anual de controls periòdics constarà d'un calendari, on també es farà constar per escrit, tant la direcció de l'àmbit com la direcció dels centres, la data de les visites programades per a aquell any.

Prèviament a la visita, s'avisarà telefònicament la direcció per tal que una persona del centre pugui acompanyar el personal de l'empresa adjudicatària.

De cada una de les visites de control es derivarà un informe o document de control on s'indicaran els aspectes revisats, que haurà d'adjuntar fotografies en cas que les mesures proposades siguin mesures físiques, estructurals o altres que necessitin una clara identificació de l'àrea afectada, i que haurà de ser degudament signat i segellat per l'empresa adjudicatària i pel personal del centre, on s'haurà de deixar una còpia.

El temps de lliurament de l'informe un cop realitzada la visita serà, en funció de la gravetat, el mínim possible. En tot cas, sempre serà inferior a 5 dies hàbils.

Les trampes que es col·loquin estaran degudament identificades, indicant clarament el nom de l'empresa, el producte contingut, la data de col·locació i la data màxima de retirada. Es col·locaran de tal forma que se n'impedeixi la manipulació per persones alienes a les autoritzades i es recolliran en un temps adequat per tal que no se saturin. Hauran d'incorporar senyals d'avertiment de la seva perillositat i la indicació que cap persona aliena no les pot agafar ni manipular.

La ubicació de les trampes es detallarà en un plànol del centre.

En el cas que durant el desenvolupament d'aquests controls periòdics es faci necessària la utilització de productes no previstos al programa anual, caldrà l'autorització de l'ICS mitjançant el procediment de l'apartat 2.2.3. L'empresa adjudicatària no portarà a terme cap actuació no prevista sense que l'ICS així li ho autoritzi.

- 2.2 En cas que sigui indispensable l'ús de plaguicides, prèvia justificació de la no viabilitat d'altres tipus d'actuacions, l'empresa adjudicatària haurà de dur a terme les actuacions següents.
  - 2.2.1 El tècnic de l'EACP responsable del tractament haurà de fer una avaluació del risc d'actuació, tenint en compte tots els aspectes relacionats amb l'àrea objecte del tractament i l'activitat que s'hi desenvolupa. Així mateix, ha de determinar quina és l'àrea afectada pel tractament i les mesures de precaució i de seguretat que s'han d'aportar.

Procediment general	Codi: PG/CE/02
Títol: Procediment d'actuació per a la lluita integrada contra les plagues	
Àrea/Servei/Unitat: àmbit d'atenció primària	

2.2.2 Informar per escrit (amb un informe proposta de tractament, seguint el circuit establert per l'ICS i amb l'antelació suficient) de les dades següents:

- nom de l'empresa i núm. del Registre d'establiments i serveis plaguicides,
- organisme contra el qual s'efectua el tractament,
- dependències objecte del tractament,
- dependències que puguin quedar afectades pel tractament (àrees on es puguin produir problemes sanitaris derivats del tractament),
- justificació del tractament proposat,
- característiques del tractament,
- Si s'ha previst aplicar plaguicides, cal indicar:
  - nom comercial del plaguicida,
  - quantitat i concentració aplicades,
  - núm. del Registre de plaguicides,
  - termini de seguretat del plaguicida,
  - tècnica d'aplicació,
  - riscos per a les persones,
  - fitxa de seguretat i fitxa tècnica del plaguicida a aplicar.
- Mesures de precaució i seguretat que s'han de prendre abans, durant i després del tractament.
- Mesures de precaució i seguretat que ha de prendre l'usuari del servei.
- Sistema recomanat per a la neteja dels locals.
- Data en què s'efectuarà el tractament i les hores d'inici i d'acabament previstes (d'acord amb el responsable del local).
- Nom i signatura del responsable tècnic del tractament, així com també la data d'expedició del seu carnet d'aplicador de tractaments de desinfecció, desinsectació, desratització (DDD) de nivell qualificat.
- Nom i signatura del personal auxiliar, així com també la data d'expedició del seu carnet d'aplicador de tractaments DDD de nivell bàsic.

Procediment general	Codi: PG/CE/02
Títol: Procediment d'actuació per a la lluita integrada contra les plagues	
Àrea/Servei/Unitat: àmbit d'atenció primària	

- 2.2.3 L'ICS autoritzarà aquest informe proposta de tractament amb l'informe vinculant de l'Annex II. L'empresa adjudicatària no portarà a terme cap actuació sense que l'informe vinculant així ho autoritzi.
- 2.2.4 En cas d'utilització de productes amb termini de seguretat, un cop transcorregut el termini i abans que les àrees afectades puguin tornar a ser ocupades, el tècnic de l'EACP responsable del tractament adoptarà les mesures de seguretat adequades, especialment pel que fa a la ventilació, quan sigui necessària, i respecte als procediments de neteja.
- 2.2.5 Aplicar una concentració i volum de plaguicida ajustats a la informació subministrada pel fabricant.
- 2.2.6 **No farà cap aplicació en presència de persones alienes a l'empresa aplicadora.**
- 2.2.7 Sol·licitar informació sobre la presència de treballadors especialment sensibles per tal de disposar de les mesures adequades per garantir la seva seguretat.
- 2.2.8 A menjadors i cafeteries, aplicar exclusivament plaguicides d'ús en la indústria alimentària.
- 2.2.9 Fer una aplicació correcta segons el tipus de producte que s'utilitzi i no canviar el mètode ni el producte sense haver demanat autorització prèvia a l'ICS.
- 2.2.10 **Precintar les àrees tractades, així com també altres dependències que puguin quedar afectades pel tractament** per proximitat a la zona afectada o per estar comunicades horitzontalment i/o vertical (falsos sostres, conductes de ventilació, etc.). **Posar-hi rètols** que indiquin les hores durant les quals ningú no pot entrar a la zona (període de seguretat).
- 2.2.11 L'empresa adjudicatària haurà d'emetre un informe de finalització de tractament que haurà d'incloure la informació següent:
- nom de l'empresa aplicadora i número de Registre d'establiments i serveis plaguicides,
  - finalitat del tractament (organismes diana, superfícies o locals afectats),
  - nom comercial i número de registre dels productes emprats,
  - quantitats i concentracions aplicades,
  - dates, hores (d'inici i final) i llocs de les aplicacions,
  - sistemes d'aplicació,
  - termini de seguretat per a cada lloc i producte,

Procediment general	Codi: PG/CE/02
Títol: Procediment d'actuació per a la lluita integrada contra les plagues	
Àrea/Servei/Unitat: àmbit d'atenció primària	

- mesures de prevenció adoptades abans, durant i després del tractament, especialment, normes a seguir per a la reocupació dels llocs tractats i sistema recomanat per a la neteja de residus,
- nom i número de carnet d'aplicador de les persones que han realitzat l'aplicació i del responsable tècnic de l'operació.

En resum, per complir documentalment aquest procediment, l'EACP haurà d'emetre els registres següents.

- Derivats del Programa del control integral contra les plagues:
  - informe de situació de partida,
  - pla d'actuació,
  - avaluació anual.
- Derivats del Programa anual de controls periòdics:
  - informe de control.
- Derivats de comunicat de sospita:
  - informe de diagnosi.
- En cas de tractament amb plaguicides:
  - informe de proposta de tractament previ a l'aplicació,
  - informe de finalització del tractament.

Aquesta documentació ha d'estar signada pel responsable tècnic del control de plagues i s'ha de conservar durant un mínim de 10 anys.